

Ioana Pârvulescu

AZ ÉLET PÉNTEKEN KEZDŐDIK

Egy öntudatlan ember fekszik Bukarest külterületén. Senki sem ismeri a különös idegent, ezért aztán mindenféle híresztelések terjednek el. Bűnöző? Nemzetközileg körözött szélhámós? Vagy csak egyszerűen őrült? A különböző szereplők egymásba fonódó történeteiből végül nem is a titokzatos alakról tudunk meg többet, hanem a kötet igazi főszereplőjéről: a századforduló Bukarestjéről. A regény ugyanis 1897 utolsó 13 napját beszéli el, és egy, minden szereplőt bemutató, drámai utolsó jelenettel zárul, ahol az óév búcsúztatásaképpen betekintést kapunk a szereplők jövőképebe – a mi jelenünkbe. Így gondolja ezt Dan Creu, alias Dan Kretzu, korunk újságírója is, aki rejtélyes módon csöppent vissza a múltba. Ebbe a kivételes és elragadó korba kalauzolja az olvasót a regény - amely egyúttal Pârvulescu első szépirodalmi munkája. És bár épp csak egy futó pillantást vethetünk erre a csaknem elfeledett világra, arra ennyi is elég, hogy felismerjük, mennyire más és mégis mennyire hasonló a miénkhez.

„Meghívtak, hogy kezdjem az 1998-as évet – nicsak, milyen butaságot írtam, és milyen furán néz ki! 1898, természetesen”.

Afonso Cruz

KOKOSCHKA BABÁJA

Oskar Kokoschka, a festő annyira bele volt bolondulva Alma Mahlerba, hogy amikor véget ért a kapcsolatuk, készítettett egy élethű babát, amely szerelme minden egyes részletét hűen lemásolta. A bábkészítőnek írt levelébe, amelyet a babához mellékel, és amelyet pontos leírással ellátott rajzok kísértek, még azt is belevette, hogy a bőrnek mely ráncait tartja nélkülözhetetlenek. Kokoschka, aki nem akarta véka alá rejteti a szenvedélyét, a városban sétálgatott a babával, eljárta vele az operába. Egy nap aztán elege lett belőle, a fejéhez vágott egy üveg vörösbort, és a baba a szemébe került. És innentől kezdve sok ember sorában töltött be létfontosságú szerepet, olyan emberek életében, akik túléltek a második világháborúban a Drezdára hullott négyezer tonna bombát.

David Szalay

AZ ÁRTATLANSÁG

Lehetséges a zsarnokságban ártatlanság? Ahol zsarnokság van, ott zsarnokság van, ahogy az Urál lábánál fekvő zárt városban, Szverdlovszkban is. (Amit Jekatyerinburgnak alapítottak, és ma is úgy hívnak, de a történet idején a jeles kommunista nevét viseli.) A főszereplő Alekszandr – a fogoly és egyben foglár – az állambiztonságnak dolgozik. (Ezt a történet során az állambiztonság megacélozása kedvéért másképp és másképp nevezik: Csekának, MGB-nek, KGB-nek.) Az éber állambiztonság gyanúját olyan felforgató írárok keltik fel, mint például „A forma jelentése és a jelentés formája J. S. Bach zenéjében”, melyet az 1930-as évek zongoristája, Judin írt, aki fejsérülése miatt egy nagyszerű neuropszichológus orvos, Lozovszkij paciense a történet kezdetén. Az ő szakmai cikkében és a zenei hangolásról (a Wohltemperiertes Klavier létrejöttének előzményéről) álnéven írt könyvében sem nehéz felfedezni a szubjektívizmust, a történelmi fejlődés szükségszerűségében való kételkedést. Nem jár sok bonyodalommal az orvost börtönbe záratni, betegét nyomortelepre száműzni. A sztálinizmus folyamatosan megtalálja ellenségeit, az ártatlanság véelme nem létezik. Főhősünknek az enyhülés időszakában nem könnyű feldolgoznia az állam biztonságáért a Judin-ügyben végzett szolgálatait. Ártatlan-e vagy sem, eldöntheti az olvasó.